

Inclusion in Slovak schools

Inclusion is **defined in law**. It is an approach that enables all pupils, regardless of their individual needs, disabilities, social disadvantages or other factors, to participate in the educational process. Inclusion means that all pupils have the right to be educated in mainstream schools and classrooms. The aim is to provide them with equal opportunities for learning and development, accepting diversity.

Slovakia is in the process of setting up a system of inclusive education - changing the guidance system, introducing assistants in schools, removing barriers (adapting spaces in schools e.g. wheelchair ramps etc.). A **catalogue of support measures** has been created, from which we can specify support measures in education and training directly to the child's need so that the child or pupil, student can fully participate in education and training, thus developing his/her knowledge, skills and abilities.

Supportive measures are provided from kindergarten, through primary, secondary and university. In Slovakia, we still have special education for pupils with mental, visual, hearing and physical disabilities, but it is up to the parent to decide which school to choose for their child. Many of these special schools also take intact pupils. Society is diverse and by inclusive education from kindergarten onwards we are sensitising the future society.

At our school we have a predominance of students who have **learning disabilities** - **dyslexia**, **dysgraphia**, **dysortographia** or **dyscalculia**. There are also students with **Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD)** or students on the **autism spectrum**. Based on the diagnosis from the Counseling and Prevention Center, we will prepare an **individualized education program** for the student with recommendations on how to work with the student and build strategies for better learning.

We can also provide these supports (to provide support to as many students as possible):

- (a) Providing education and training based on **adjustments to the aims, methods, forms and approaches** in education and training; the provision is provided by the school, the school educational establishment or special educational establishments,
- (b) providing education and training based on **adjustments to the content** of education and training and to the assessment of the results achieved by children or pupils in education and training; the provision shall be provided by the school, a school educational establishment or a special educational establishment,
- (c) providing activities for the **development of motor skills, sensory perception, communication skills, cognitive skills, social-communication skills, emotionality, and self-**

Inclusion in Slovak schools

care; the provision shall be provided by a kindergarten, a kindergarten for children with special educational needs, a primary school, a primary school for pupils with special educational needs, a secondary school, a secondary school for pupils with special educational needs, or a special education institution,

(d) activities to support the **attainment of school competence**; provision shall be provided by a kindergarten, a nursery school for children with special educational needs, a counselling and prevention establishment or a medical-educational sanatorium,

(e) providing a **course in the language of instruction** of the school or other support for the acquisition of the language of instruction of the school; the provision shall be provided by a kindergarten, a kindergarten for children with special educational needs, a primary school, a primary school for pupils with special educational needs, a secondary school, a secondary school for pupils with special educational needs, except for bilingual education, or a special education institution,

(f) providing **tutoring or targeted learning** to achieve the highest individual cognitive potential of the child or pupil; the provision shall be provided by a nursery school, a kindergarten for children with special educational needs, an elementary school, a primary school for pupils with special educational needs, a secondary school, a high school for pupils with special educational needs, or a special education facility,

(g) improving the **conditions for the education and training** of pupils from socially disadvantaged backgrounds; the provision shall be provided by the school or school establishment,

(h) providing **education in a subject or area of learning in a higher year**; provision shall be made by a primary school, a primary school for gifted pupils, a secondary school or a secondary school for gifted pupils,

(i) providing **special forms of communication** between a disabled child or pupil with a disability and the school or school establishment; provision shall be made by the school or school establishment,

(j) activities to **promote social inclusion**; provision shall be made by the school or school establishment,

(k) activities to **support the prevention of school leaving in the lower secondary or upper secondary school**; the provision shall be provided by a primary school, a primary school for pupils with special educational needs, a secondary school for pupils with special educational needs, a guidance and prevention establishment or a special educational establishment,

(l) **specialised career counselling**; the provision shall be provided by a primary school, a primary school for pupils with special educational needs, a secondary school, a secondary school for pupils with special educational needs or a counselling and prevention establishment,

(m) providing a **pedagogical assistant in the classroom**; the provision shall be provided by a kindergarten, a kindergarten for children with special educational needs, a primary school, a primary school for pupils with special educational needs, a secondary school, a secondary school for pupils with special educational needs, or a special education institution,

(n) providing **health care**; the provision shall be provided by a kindergarten, a nursery school for children with special educational needs, a primary school, a primary school for pupils with special educational needs, a secondary school, a high school for pupils with special educational needs or a special educational establishment,

(o) providing **self-service tasks** in accordance with special regulations during the educational process; the provision shall be provided by the school or educational establishment,

(p) providing **special educational publications and compensatory aids**; the provision shall be ensured by a kindergarten, a nursery school for children with special educational needs, a primary school, a primary school for pupils with special educational needs, a secondary school, a secondary school for pupils with special educational needs or a special educational (q) providing adaptations to school premises designed to promote perception and skill acquisition; provision shall be made by the school or special educational provision,

(r) the **removal of physical barriers** on the premises of the school or school establishment and of organisational barriers to education and training; provision shall be made by the school or school establishment,

(s) providing **dietary meals**; provision shall be made by the school catering establishment,

(t) prevention to **promote physical health, mental health** and the **prevention of risky behaviour**; provision shall be provided by the school or school establishment,

(u) **crisis intervention**; provision shall be provided by a kindergarten, a nursery school for children with special educational needs, a primary school, a primary school for pupils with special educational needs, a secondary school, a secondary school for pupils with special educational needs, a counselling and prevention centre or a special education establishment.

Inklúzia na Slovensku

Inklúzia je zadefinovaná v zákone. Ide o prístup, ktorý umožňuje všetkým žiakom, bez ohľadu na ich individuálne potreby, zdravotné postihnutie, sociálne znevýhodnenie alebo iné faktory, účasť na vzdelávacom procese. Inklúzia znamená, že všetci žiaci majú právo na vzdelávanie v bežných školách a triedach. Cieľom je poskytnúť im rovnaké príležitosti na vzdelávanie a rozvoj, akceptovať rozmanitosť.

Slovensko je v procese nastavenia systému inkluzívneho vzdelávania – zmena poradenského systému, zavedenie asistentov do škôl, odstránenie bariér (úprava priestorov v školách napr. rampa pre vozík a pod.). Bol vytvorený katalóg podporných opatrení, z ktorých dokážeme špecifikovať podporné opatrenia vo výchove a vzdelávaní priamo na potrebu dieťaťa tak, aby sa dieťa alebo žiak, študent mohol plnohodnotne zapojiť do výchovy a vzdelávania, čím rozvíjame jeho vedomosti, zručnosti a schopnosti.

Podporné opatrenia sú poskytované už od materskej školy, cez základnú, strednú až po univerzitu. Na Slovensku máme stále zachované aj špeciálne školstvo pre žiakov s mentálnym, zrakovým, sluchovým, telesným postihnutím, ale je na rodičovi, akú školu pre dieťa vyberie. Mnohé tieto špeciálne školy berú aj intaktných žiakov. Spoločnosť je rozmanitá a inkluzívnym školstvom už od materskej školy zcitlivujeme budúcu spoločnosť.

Na našej škole máme prevahu študentov, ktorí majú poruchy učenia – dyslexia, dysgrafia, dysortografia, či dyskalkúlia. Tiež sú tu študenti s poruchou aktivity a pozornosti (ADHD), či študenti v autistickom spektre. Na základe diagnostiky z centra poradenstva a prevencie študentovi pripravíme individuálny vzdelávací program, kde sú odporúčania ako so študentom pracovať a budovať stratégie pre lepšie učenie.

Tiež vieme poskytnúť tieto podporné opatrenia (aby sme poskytli podporu, čo najviac žiakom):

- a) poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úpravy cieľov, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní; poskytovanie zabezpečuje škola, školské výchovno-vzdelávacie zariadenie alebo špeciálne výchovné zariadenia,
- b) poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úpravy obsahu výchovy a vzdelávania a hodnotenia výsledkov dosiahnutých deťmi alebo žiakmi vo výchove a vzdelávaní; poskytovanie zabezpečuje škola, školské výchovno-vzdelávacie zariadenie alebo špeciálne výchovné zariadenia,
- c) zabezpečenie činností na rozvoj pohybovej schopnosti, zmyslového vnímania, komunikačnej schopnosti, kognitívnej schopnosti, sociálno-komunikačných zručností, emocionality a sebaobsluhy; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi

Inklúzia na Slovensku

výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo špeciálne výchovné zariadenie,

d) činnosť na podporu dosahovania školskej spôsobilosti; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, zariadenie poradenstva a prevencie alebo liečebno-výchovné sanatórium,

e) zabezpečenie poskytovania kurzu vyučovacieho jazyka školy alebo inej podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami okrem bilingválneho vzdelávania alebo špeciálne výchovné zariadenie,

f) zabezpečenie doučovania alebo cieleného učenia na dosiahnutie najvyššieho individuálneho kognitívneho potenciálu dieťaťa alebo žiaka; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo špeciálne výchovné zariadenie,

g) skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,

h) zabezpečenie vzdelávania sa vo vyučovacom predmete alebo vo vzdelávacej oblasti vo vyššom ročníku; poskytovanie zabezpečuje základná škola, základná škola pre žiakov s nadaním, stredná škola alebo stredná škola pre žiakov s nadaním,

i) zabezpečenie osobitných foriem komunikácie dieťaťa so zdravotným postihnutím alebo žiaka so zdravotným postihnutím so školou alebo so školským zariadením; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,

j) činnosť na podporu sociálneho zaradenia; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,

k) činnosť na podporu predchádzania ukončenia školskej dochádzky v nižšom ako poslednom ročníku základnej školy alebo strednej školy; poskytovanie zabezpečuje základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, zariadenie poradenstva a prevencie alebo špeciálne výchovné zariadenie,

l) špecializované kariérové poradenstvo; poskytnutie zabezpečuje základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo zariadenie poradenstva a prevencie,

Inklúzia na Slovensku

- m) zabezpečenie pôsobenia pedagogického asistenta v triede; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo špeciálne výchovné zariadenie,
- n) poskytovanie zdravotnej starostlivosti; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo špeciálne výchovné zariadenie,
- o) zabezpečenie sebaobslužných úkonov podľa osobitného predpisov v čase výchovno-vzdelávacieho procesu; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,
- p) poskytnutie špeciálnych edukačných publikácií a kompenzačných pomôcok; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo špeciálne výchovné zariadenie,
- q) zabezpečenie úpravy priestorov školy určených na podporu vnímania a nadobúdanie zručností; poskytovanie zabezpečuje škola alebo špeciálne výchovné zariadenie,
- r) odstraňovanie fyzických bariér v priestoroch školy alebo školského zariadenia a organizačných bariér pri výchove a vzdelávaní; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,
- s) zabezpečenie diétného stravovania; poskytnutie zabezpečuje zariadenie školského stravovania,
- t) prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,
- u) krízová intervencia; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, centrum poradenstva a prevencie alebo špeciálne výchovné zariadenia.